

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franco.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja 60.— K, pol leta 30.— K, četrt leta 15.— K, posamezna številka po K 1.20. Za neorganizirane 80.— K, za naročnike v inozemstvu 100.— K letno.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpisne službe je plačati po 1 K za vsako peti-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 50 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat . . . 1 K 50 vin. " " dvakrat . . . 1 " " " trikrat . . . 80 " " za nadaljnja uvrčenja od peti-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t.j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, VII., Celovška cesta 33/1

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tje so proste poštnine.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vabilo

XVIII. redni občni zbor

ki bo

dne 4. aprila 1921 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, Frančiškanska ul. št. 6.*

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
2. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1920.
3. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
4. Predlog ustavnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.

* Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se skliče s tem pol ure pozneje drugi občni zbor v istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki je po § 81. združnih pravil sklepčen ob vsakem številu asadrušnikov.

Volitve zastopnikov ljudskošolskega in meščanskešolskega učiteljstva v višji šolski svet.

Na temelju uredbe o sestavi in poslovanju višjega šolskega sveta v Ljubljani so razpisane nove volitve naših zastopnikov v tej korporaciji.

Pozivljamo vse učiteljstvo, ki je organizirano v UJU poverjeništvo Ljubljana, da se točno in vestno ravna po izdanih predpisih šolskih oblasti ter tako samo pomore, da se ne izgubi noben naš glas.

Vsak volilni opravičenec voli po dva zastopnika kot člana in po dva zastopnika kot njih namestnika višjega šolskega sveta.

Naša organizacija je po zaslišanju vseh okrajnih učiteljskih društev in vpoštevajoč njih večinsko mnenje glede kandidatov in porazdelitve volilnih opravičencev določila nastopno:

Člani — članice — okrajnih učiteljskih društev: Celje, Slov. Bistrica, Maribor, Mežiška dolina, Ormož, Slovenjgradec, Savinjsko, Konjice, Sv. Lenart, Laško, Maribor (okolica), Maribor (mesto), Šaleško, Ptuj, Gornji grad, Ljutomer in Prekmurje zapišejo na glasovnice:

Člana: **Anton Guus**, šolski ravnatelj na Dolu pri Hrastniku,

Luka Jelenc, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani;

namestnika: **Anton Hren**, nadučitelj v Studencih pri Mariboru,

Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru.

Člani (članice) okrajnih učiteljskih društev: Brežice-Sevnica, Kozje, Šmarje-Rogatec, Ljubljana (mesto), Ljubljana (okolica), Krško, Kamnik, Kočevje, Crnomelj, Cerknica - Logatec, Radovljica, Kranj, Litija in Novo mesto zapišejo na glasovnice:

Člana: **Janja Miklavčičeva**, šolska voditeljica v Kranju,

Luka Jelenc, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani;

namestnika: **Martin Matko**, nadučitelj v Novem mestu,

Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru.

Ker nastopimo na volitvah disciplinirano v interesu ugleda in koristi svojega stanu in šolstva, smo uverjeni o izvolitvi svojih kandidatov. Vsi za enega, vsak za vse!

»Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu«, poverjeništvo Ljubljana, dne 28. februarja 1921.

Rudolf Dostal, strok, tajnik.

Vilbald Rus, član sosveta.

IVAN JAKŠE:

V važnem trenutku.

Postavili smo si svojo zgradbo, o kateri se nam v prejšnjih letih niti sanjalo ni. Zgradba je trdna in solidna, a popolna še ni. Gradila jo je ljubezen do močne edinstvene države in skrb za lepšo bodočnost šolstva in našega stanu.

V vsaki na novo nastali državi se ustvarja vse na novo. Vse mora biti prerojeno in prepojeno z mladim življenjem. Mladost in svežost nam mora nuditi država na vseh koncih in krajih. Mladost in

svežost mora dihati tudi iz naše zgradbe, iz UJU! Da nam bo bivanje v tej zgradbi udobno, je potrebno, da se vsa stavba lepo opremi: znotraj in zunaj. Za ta posel pa potrebuje najboljši mojster-umetnik časa in potrpljenja. Prav nič ne dvomim o tem, da se ne bi to v gotovem času izvršilo. Ampak delavcev je treba in jih bo treba, ki bodo priskočili na pomoč in pomagali graditi, da se zgradba čimprej završi. Vsi ti delavci pa morajo in bodo morali graditi iz ljubezni do domovine in šolstva. To bodo morali razumeti vsi tisti, ki danes zabavljajo iz daljave ali za plo-

tom, pa tudi oni, ki negirajo vsako pozitivno delo in nimajo najmanjšega zmisla za ustvarjanje, pač pa za razdiranje.

Ujedinjenje je napredovalo tudi pri drugih narodih počasi — primerno velikemu zgodovinskemu dogodku. Šlo pa je sigurno svojo pot. Ali hočete pri nas čudežev? Ali ne pomnite in ne pomislite, kaj se je godilo na slovanskem jugu pred in med vojno? Ali zamorete zahtevati, da bi se naenkrat zloilo vse ono, kar se ni nikdar prej poznalo, čutilo in takorekoč ljubilo v eno harmonično celoto? Tudi jugoslovanski učitelj je človek, kakor srbski seljak ali pa bosanski beg. Zato se ne bo izvršilo samo državno, ampak tudi stanovsko ujedinjenje popolnoma človeškim, razvojnim: zgodovinskim potom.

Imamo stanovsko ujedinjenje, samo popolno še ni.

Imamo pa tudi elemente, ki ne morejo dočakati, da bi bila naša stavba popolna. Eden prerokuje UJU spomladansko ofenzivo. Zakaj, ne vem. Morda raditega, ker mu je letna članarina previsoka. Drugemu je zopet žal, da je likvidirala »Zveza« in kliče grom in strelo na UJU. Zakaj, ne vem. Morda zato, ker ga ni postavilo poverjeništvo kandidatom za višji šolski svet. Znam pa, da oba ne vesta, kdo je predsednik UJU in prepričan sem, da niti ne vesta za člane poverjenišva Ljubljana.

Takih slučajev bo več med nami. Vsi pa izvirajo iz pomanjkanja pravega zmisla za organizacijo in iz prepovršne poglobitve stanovskih zadev.

Dokler se ne bomo zavedali, da tvorimo vsi skupaj veliko in nepremagljivo celoto, toliko časa bo želo razdiralno delo kolikor toliko uspehov, ki bodo na kvar celoti.

Prvič, odkar imamo UJU, ima slovensko učiteljstvo priliko pokazati svojo disciplino in edinstvo pri predstojajočih volitvah v višji šolski svet. Ta disciplina in edinstvo naših tovarišev in tovarišic se je že mnogokrat sijajno obnesla in to celo v drugih časih in drugih razmerah kot sedaj.

Očita se tuintam poverjeništvu, da je samo postavilo kandidate za višji šolski svet in ni prepustilo tega učiteljskim društvom.

Gotovo je, da morajo učiteljska društva sodočakovati pri vseh važnih stvareh, ki posejajo globoko v naše stanovske zadeve, saj tvorijo ona temelj UJU.

Če bi se pa prepustilo nominiranje kandidatov posameznim učiteljskim društvom, tedaj bi imeli najmanj toliko kandidatov, kolikor imamo učiteljskih društev. Vsako društvo bi namreč iskalo kandidate v svoji okolici. Kako naj bi potem poverjeništvo izbralo iz tega kaosa prave kandidate, to si lahko vsak sam predstavlja.

Do poverjenišva pa, katero je izvolilo celokupno slovensko učiteljstvo po svojih delegatih, moramo imeti vendar toliko zaupanja, da nam bo postavilo kandidate, ki nas bodo v višem šolskem svetu dobro zastopali, in ki bodo vselej in povsod znali braniti pravice in zahteve celokupnega organiziranega učiteljstva v tej naši najvišji pokrajinski šolski oblasti.

Sedaj se kuje v Beogradu naša usoda, od katere bo zavisna bodočnost našega stanu in sploh šolstva za dolgo dobo. V tem trenutku upira vse oči v prvi vrsti na našo organizacijo, predvsem naši politični nasprotniki, katerim bi pripravili največjo zabavo in največje veselje, ako bi se pri teh volitvah krhala naša edinstvo in disciplina.

Zadovoljiti v vsakem oziru vsakega posameznika še ni bilo nikdar mogoče in bo izključeno tudi v bodoče.

Pač pa je treba poznati železno disciplino in se ji podvreči. Delavstvo to razume in tam se bomo morali učiti vseh onih lepih lastnosti, ki morajo dičiti vsakega organiziranega človeka in naj pripada dotični ali manualnemu ali pa duševnemu proletariatu.

Discipliniran nastop o priliki volitev v višji šolski svet mora pokazati vsej jugoslovanski javnosti popolno edinstvo in solidarnost. Izzvati mora v javnosti sodbo, ki mora povzdigniti ugled celokupnega stanu. K temu pripomoči pa je dolžnost in prav nič drugega nego dolžnost vsakega posameznika.

J. BERNOT:

Nadzorstvo meščanskih šol.

V soboto, dne 5. t. m. je zboroval celjski odsek društva uč. mešč. šol v Sloveniji. Na tem zborovanju sem predlagal resolucije, kako naj bi bilo urejeno nadzorstvo meščanskih šol. Moja izvajanja so bila sprejeta z odobravanjem, izrečena je bila obenem želja, da objavim resolucije z utemeljevanjem v »Tovarišu«.

Moja izvajanja:

Predlagajo, naj imamo za vsako skupino nadzornika in poleg teh treh še enega višjega šolskega nadzornika; torej štiri. Toliko nadzornikov ne potrebujemo. Nadzor je potreben, a če ga je preveč, lomi polet. Potrebujemo pač čisto nekaj drugega. Danes ko imamo pretežno večino učiteljstva, ki še nima preveč izkušenj na meščanski šoli, danes ko šole ustvarjamo meščansko šolo takorekoč iz nič, potrebujemo pač nujno voditelje, ki bi kot strokovnjaki vodili duševno delo v posameznih skupinah. Vodili pravim, ne nadzorovali. Kakor hitro namreč nadzorujemo, so že prisiljeni, da gledajo na vse mogoče, da ocenjujejo; hote ali ne hote postanejo žrtve pisarniškega dela. Ubit jim je čas za najvažnejšo nalogo: za vodstvo duševnega dela. Da se jih obvaruje tega, se jim mora odvzeti vse pisarniško delo ter tudi najhujšo mero: ocenjevanje. Kot takl se bodo lahko posvetili res popolnoma samo delu v svoji skupini, obvladali bodo lahko vse moderne struje v svoji panogi, seznanjali z njimi učiteljstvo, vodili splošen pregled o uspehih posameznih metod, o uporabnosti posameznih stremiljenj in struj, organizirali pisanje učnih knjig, organizirali uvedbo novih učil itd. Logično bi ne smeli biti odvisni v svojem delovanju od višjega šolskega sveta, ki je predvsem upravna oblast, ampak odgovorni bi naj bili za svoje delo le najvišji šolsko-znanstveni korporaciji v pokrajini, ki more biti edino proforsorski kolegij višje pedagoške šole. Prepričan sem, da bi tak inštruktor kot edino zastopnik moderne šolske znanosti brez vsakega uradnega sijaja prinesel v vsako šolo s svojim prihodnjim zlato solnce, ki bi ogrelo vsakega učitelja ter ga dvigalo vedno višje. Le priznajmo: črka je mrtva. In če tudi črtam vedno poročila, kakšna stremiljenja so drugod, če izvem o novih strujah, novih zahtevah — in tudi to izvedeti je tem težje, v čim manjšem kraju živim — je vse kaj drugega, če morem o tem tudi slišati iz ust strokovnjaka, in tembolj nekaj drugega, če ta strokovnjak ni moj uradni predstojnik, ki mora nekaj pove-

dati zaradi svojega slaja, ampak strokovnjak, ki ga vodi samo ista želja kakor mene: kulturni razvoj našega roda potom visoko razvite moderne šole.

Tudi predmeti izven strok, skupin potrebujejo podobno vodstvo. Priznamo n. pr. potrebo telovadbe, uvedli so v najboljsem namenu sokolski sestav, toda priznamo, da je v ogromnem delu samo še — na papirju. Treba je še žive besede, doslednega strokovnjakega vodstva, ki s pomočjo učiteljstva pretvarja besede v meso. Isto je glede žen. roč. del, gospodinjstva. Kaj pomagajo vse lepe besede, vse moderne zahteve, če nima učiteljstvo res enotnega vodstva, ki ga dosledno dejansko podpira. Velikokrat spoznamo novo idejo, navdušimo se zanjo, a če smo se morebiti že nekoliko »privadili« in utrdili »lastne nazore«, so vse nove reči kmalu pozabljene in »garamo« dalje. Pravo, moderno napredovanje je zato zelo oteženo. Napredujemo res, a ta napredek je, rekel bi, samo nekaka rezultanta mladit, svežih sil, prepoojenih z novimi idejami, ki jih vsako leto pošlje učiteljske med naše vrste in ogromno silo v starih metodah »utrjenega« učiteljstva. Ali bi ne bilo potrebno okrepiti prvo z doslednim stikom z našim najvišjim pedagoškim zavodom?

Mislím, da bi po takem modernem načinu kmalu spravili svojo meščansko šolo na višino, ki bi bila, če že ne višja, pa vsaj taka, kakor je pri narodnih, ki so sedaj še pred nami.

Funkcije nadzorstva, ki sem jih pri instruktorjih izločil, so pa gotovo tudi potrebne. Te naj bi pa bile za celo Slovenijo združene v eni osebi. Ta uraduj zato pri Višjem šolskem svetu. Je torej strokovni uradnik, ki je podrejen Višjemu šolskemu svetu. Ker se mu ni treba pečati s pedagoškimi vprašanji, se bo tem intenzivneje mogel pečati z zunanjim razvojem šole.

S tem načinom bi se tudi izdatki za nadzorstvo ne povečali preveč. Že danes imamo štiri funkcionarje, ki so zaposleni z nadzorništvom meščanskih šol. Po tem načrtu bi bili trije instruktorji ter en nadzornik. Ker bi se ti posvetili izključno meščanski šoli, bi bila obremenitev državnega proračuna malenkostna, sicer res nekoliko večja, toda ali je modernemu in zavednemu rodu sploh mogoče štediti pri šolstvu?

Izrecno odklanjam tudi možnost, da bi instruktor mogel poleg vsega aktivno še poučevati. Idejno bi to bilo, res, a kakor si predstavljam instruktorjevo delo, zahteva to telega moža.

Zato predlagam sledeče resolucije:

I. Za vse meščanske šole v Sloveniji naj se imenuje na predlog učiteljstva za vsako strokovno skupino po en instruktor, ki v stalnem stiku z učiteljstvom vodi duševno delo in razvoj v svoji skupini po načelih in težnjah moderne dobe. O posameznem učitelju uradno ne podaja nobene sodbe. Za svoje delovanje je odgovoren kolegijsko pedagoške višje šole.

Biti mora meščansko-šolski učitelj, ki je že s svojim literarnim delom dokazal večjo kapaciteto v svoji skupini.

II. Podobne instruktorje bi bilo nastaviti za telovadbo ter za specif. ženske predmete.

III. Za vse meščanske šole v Sloveniji naj se imenuje na predlog učiteljstva samo en nadzornik, ki naj ima na skrbi zunanji razvoj šole, nadzor nad delom učiteljstva z osebnim referatom.

Biti mora meščansko-šolski učitelj, ki je s svojo preteklostjo dokazal neoporečno objektivnost in energijo.

Vlado Porekar:

Počitniška potovanja.

Vsakdo izmed nas je gotovo prepričan, da je potrebno spoznavanje naše mlade države, ki se da doseči najbolje s potovanjem in proučevanjem posameznih njenih pokrajin, prebivalstva, govora, šeg in navad. V tem spoznavanju se ne zrcali samo sodobna kultura in zgodovina, temveč je v njem razvidna vsa preteklost naroda.

Mislím, da imamo baš mi učitelji za to spoznavanje čas, namreč naše vsakodnevne glavne počitnice. Ker si pa v današnjih dragih časih takih daljnih izletov ne moremo dovoljevati, bi bilo umestno, da nam izpolnjuje naše UJU v Beogradu znano vožnjo po državnih in drugih železnicah; mi sami pa, ki imamo simpatijo do tega, si lahko med seboj dajemo prenočišča.

Dobro bi bilo, da bi si ustanovili »počitniško zvezo«, ki bi zbirala nastave vseh onih, ki bi bili voljni vstopiti v ta naš krog. »Počitniške zveze« naloga bi bila, da bi nam preskrbovala tudi druge olajšave.

Tu pozivljám vse one, ki bi bili v tej zadevi sličnih ali drugih misli, da jih razložijo v »Učiteljskem Tovarisu«. Pozivljám pa tudi vse one, ki bi jim čas in razmere dopuščale, da prevzamejo čimprej vodstvo ter začnejo delovati in razširijo organizacijo, če se ustanovi, po vsej Jugoslaviji.

Apeliram na poverjeništvu UJU v Ljubljani in na glavni odbor našega Udruženja v Beogradu, da nas podpirata v vseh naših prizadevanjih.

Polagam te besede vsemu, posebno pa mlajšemu učiteljstvu na srce!

Zadeva je nujna, čas hiti, dela pa je mnogo!

IV. ŠEGA:

K zgodovini »Učiteljskega konvikta«.

Tovariš Dimnik je podal na 26. rednem občnem zboru »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« dne 13. februarja 1921 nekako zgodovino o početku tega, za slovensko učiteljstvo prevažnega vprašanja. Da bo pa slika jasnejša kakor jo je opisal tovariš Dimnik v 8. številki »Učiteljskega« z dne 24. februarja t. l., navajam še sledeče, kar naj služi posebno mlajši generaciji naše falange v informacijo, a starejšim pa hočem malo osvežiti spomin.

V številki 3. »Učit. Tovarisa« z dne 1. februarja 1892 piše pokojni urednik A. Žumer v listnici uredništva tov.-u J. B. na Bl. med drugim tudi to-le: »Ako bode list imel toliko naročnikov oziroma društvenih članov, da bode čez tiskarske in upravniške stroške ostajalo kaj več dohodkov, bode se s temi preostanki začel nabirati kapital za bodoči »učiteljski dom«. Ker ima torej društvo tak blag namen, pričakuje tudi, da se bodo naročniki pomnožili in tudi naročnino oziroma društvenino točno plačevali.«

O »učiteljskem domu« v tem letniku ni niti besede več dobiti.

Kot novopečeni učitelj — v starosti 21 let — sem kazal že takrat precej onega duha, ki me je in me še danes spremlja, da se mora vsaka začeta stvar tudi izpeljati, čim prej tem bolje, sem pograbil ono misel, navdušil sem se še posebno, ker sem imel priliko parkrat videti »hrvatski učit. dom«, in v svoji mladeniški gorečnosti sem spisal za »Učit. Tovarisa« listek »Učiteljski dom« ter ga poslal pokojnemu Žumeru. Tov. Žumer pravi v 10. številki »Učit. Tovarisa« 1. 1893. v listnici uredništva: G. Š. v D. L.: Listek nam ugaja in je že stavljen, a sedaj ni bilo prostora Lepa hvala!

Ta moj »listek« je zagledal beli dan v 11. številki »Učit. Tovarisa« z dne 1. oktobra 1893, str. 131 pod psevdonimom »Ivan Domišljija«.

Listek je imel čudovit uspeh. Misel, izražena v »listnici uredništva« je postala mahoma meso in v 13. številki »Učit. Tovarisa« z dne 1. mal. srpana 1. 1893 berem prvi izkaz za »Učit. dom«, in sicer smo darovali: Ivan Zupanc, učitelj v Gribljah 1 K; hospitantje v Moravčah 10 K; Ivan Kuhar, učitelj v Trbovljah 2 K; Andrej Grčar, nadučitelj v Radovljici 2 K; Jožef Turk, nadučitelj v Begunjah 1 K; Ivan Šega, učitelj v Dol. Logatcu 1 K; Hinko Likar, nadučitelj v Grahovem 1 K; Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani 2 K; Andrej Žumer, nadučitelj v Ljubljani 2 K. — Denar se je naložil — kakor pravi urednik Žumer — s knjižico »Učit. dom« št. 8791 v ljubljansko hranilnico.

Ti smo bili zložili temeljni kamen in še danes se s ponosom spominjam tega »listka«, ki je poglaj misel »Učit. dom« po klancu, da je nastala iz vsote 22 K v teku 30 let ogromna lavina 425.098 K 16 h

Drugo za tedanje čase naravnost sijajno zbirko, je nabralo zopet »Učiteljsko društvo logaškega okraja« danes lahko povem javno, vsled moje inicijative, pridobil sem zato tovariša Ant. Pleše-ta pobratima Hrvata, ki je navdušil zborovalce tako, da je bila mahoma nabranih 106 K na občnem zboru tega društva 6. malega travna 1. 1893 v Babinem polju.

V 15. številki tistega letnika »Učit. Tov.« lahko beremo tretji izkaz darov 42 K, — tako, da je bilo do tega dne nabranih 176 K, kar tov. urednik Žumer z ponosom poudarja.

V 16. številki, tudi tega letnika »Učit. Tovarisa« objavlja tov. Dimnik uvodnik »Učiteljski dom«.

In predno se je razbistrila zahteva ali »Učit. dom« ali »Učit. konvikt« je preteklo precej časa in tovariš Dimnik se gotovo še spominja, da smo bili v tistih časih češče dokaj »hudi«.

Sklepam z iskreno željo, da bi bil naš konvikt le prav kmalu pod streho.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

+ Seja širšega sosveta UJU, poverjeništvu Ljubljana (oziroma posvet pomnožen s predsedniki vseh okrajnih učiteljskih društev) se vrši o velikonočnih počitnicah v Ljubljani. — Dnevni red seje objavimo v prihodnji številki »Učit. Tovarisa«.

— UJU, poverjeništvu Ljubljana.

+ Društvo »Narodna Šola« bo imelo svoj občni zbor 23. marca 1921, ob 9. uri v »Učiteljski tiskarni«.

+ Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem: občni zbor bo 23. marca 1921, ob pol 10. uri v »Učiteljski tiskarni«.

Društvene vesti.

+ Kozjansko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, 10. marca t. l. ob 10. uri v Kozjem po sledečem vzporedju:

1. Dopisi in društvene zadeve.
2. Poročilo o delovanju društva v preteklem letu.
3. Blagajniško poročilo.
4. »O pouku srbo-hrvaščine na slovenskih šol.« (Poročevalac Fr. Sedinec).
5. Volitve novega odbora.
6. Slučajnosti.

K polnopravni udeležbi vzhudo vabi podpredsednik.

+ Savinjsko učit. društvo zboruje v četrtek, 17. t. m. ob 2. uri pop. na Gomilskem.

Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Poročilo predsednika. 3. Društvena članarina za 1. 1921. 4. Prireditelj srbohrvatskega tečaja. 5. Predavanje tovariša Roša: »Slovenski učitelj v Cankarju«. 6. Slučajnosti. Ako bodo do tega časa potrjena nova društvena pravila, se vrši tudi občni zbor. Predsednik.

+ Učit. društvo kranjskega okraja zboruje 19. marca t. l. ob 9. uri v Kranju. Dnevni red: 1. »Jugoslovanska učiteljica«, predava Janja Miklavčičeva. 2. »Kmetijstvo kot osnova ljudskošolskemu pouku« — s posebnim ozirom na potrebo kmetijskih učil, predava Josip Lapajne. 3. Slučajnosti. Zborovanja se udeležijo odlični gostje, zato prosimo polnostrovinne udeležbe. Radl obeda se prijavite tov. Ant. Sepaherju, šol. vod. v Kranju. — Fr. Laznar, predsednik. Josip Lapajne, tajnik.

+ Društvo slovenskih učiteljic vabi svoje članice na važen sestanek v sredo 23. marca ob 10. uri dopoldne v risalnico v »Mladiki«. Dnevni red: 1. Izvledniško delovanje učiteljic. 2. Gospodinjiski tečaj. Odbor.

+ Učit. društvo za Maribor in b. o. je zborovalo dne 24. febr. v deški meščanski šoli. Predsednik tov. Humeč odpravi zborovanje in pozdravi nadzornika G. Lichtenwallnerja in predavatelja prof. Družoviča.

Nato je predaval prof. Družović o smernicah ljudskošolskega pouka v petju prav stvarno in zanimivo. Omenjal je dosedanjí razvoj tega predmeta in povdarjal, da ga je prejšnja uprava namenoma zanemarjala, ker ji ni bilo dosti za umetniški moment, ki tiči v petju, še manj pa seveda za narodnostnovzgojevalni, ki je še posebno važen. Zato je bilo petje nekaj privesek drugim predmetom i popolnoma prepuščeno slučajnostim. Sedaj, ko smo se osvobodili, treba kreniti na druga poto tudi v tem oziru. Ravno pouk v petju lahko mnogo pripomore k hitrejšemu spoznanju vseh treh plemen v naši državi. Seveda se mora preustrojiti pa v narodnem jugoslovanskem duhu. Nadalje je omenjal razne metode in priporočal za nas takozvano številčno metodo, kakor jo imajo na Francoskem, Srbika in hrvaška narodna pesem mora najti pot v naše šole, naša narodna pesem pa v hrvaške in srbske. Izбира pa ni tako lahka. Zakaj srbsko-hrvaška pesem se je razvijala pod popolnoma drugimi vplivi kakor pa naša. Naši je podlaga harmonija, srbski in hrvaški pa melodija. Zato bode treba izprva jemati le take pesmi naših bratov, ki imajo za naše uho nekak harmoničen zaključek.

Zelo zanimiv in podoben je bil nastop njegovih gojencev kakih 20 dečkov in deklic, ki so pokazali, kaj more doseči učitelj, ako zna uporabljati pravo metodo. Ti malčki so pisali na tablo note in zadevali posamezne glasove, da je bilo veselite. Tako smo videli, da se tudi pri tem predmetu prav uspešno uporablja delovni princip. Na to so učenci zapeli nekaj narodnih pesmi in sicer eno srbsko, medžimursko in par hrvaških. Navzoče učiteljstvo je izrazilo g. predavatelju in njegovim malčkom z glasnim ploskanjem svojo zadovoljnost. G. profesor je omenil, da je hotel s tem svojim predavanjem samo vzbuditi zanimanje za tečaj o pouku petja, ki se priredi o počitnicah v Mariboru.

K drugi točki je poročal tovariš Tomažič glede izpremembe pravil v smislu UJU. Omenjal je, da se mu ta zadeva ne zdi tako nujna, ker so že naša sedanja pravila precej dobro prirejena v tem smislu. Izprememba pravil pa vzeame precej časa in je tako važna, da ne more prevzeti posameznik vse odgovornosti. Zato predlaga, da se izvoli odsek, ki naj izdela nova pravila in jih predloži plenumu. V ta odsek so bili voljeni: Tomažič, Grčar, Milčinski, Rakuš in Hren.

Nato je predsednik poročal o tekočih društvenih zadevah. Omenjal je sestavitev odbora in sklep odbora seje, da se pobira članarina v tej višini, kakor jo je določil ožji svet poverjeništvu. Ker pa ožji svet ni bil v to upravičen, raz-

di tega se nakaže povišek poverjeništvu še 12 tedaj, ko odobri ta njegov sklop delegacija. Zbirajo se člani, ki lansko leto niso redno, ali pa sploh ne, prejemali »Popotnika«, ker je organizacija dolžna skrbeti za to, da člani ne bodo trpeli gnotne škode.

Za tem je sledilo predavanje tov. Grčarja o osamosvojitvi stanovskih organizacij od političnih vplivov. Izvajal je sledeče misli:

Ako stopamo za ciljem in zgrešimo pot, se vrnemo in uberemo drugo. Nas ne sme biti sram, ako se večkrat vračamo z zgrešene poti. Stranujemo se pa ako smo stremljenje za ciljem opustili. Mi vsi še danes preveč tičimo v predvojni in vojnih razmerah, ko so bile stanovske organizacije več ali manj privesek političnim strankam. Toga se moramo enkrat za vselej odrešiti: čimprej, tem bolje. Kadar bode nas vse prešinila prava stanovska zavest, potem bodo izginili sami ob sebi ne ravno veseli pojavi, da se hoče iti pri zborovanju stanovske organizacije kar preko manjšine, ki ima drugačno politično naziranje. Prav tako imajo priprave za volitve v v. š. svet utis, kakor bi se hotelo iti preko organizacij. Potem bodo tudi izostali pojavi, da kaka organizacija postavi svoje kandidate, predsednik pa dementira v političnih listih. — Učiteljsko ima toliko časa simpatije političnih strank, dokler te stranke podpira. Stranke pa se razvijajo, rastejo in propadajo. Ravno zgodovina našega stanu priča, kako se lahko postopa s celim stanom, ako nima prave in čiste stanovske organizacije, ampak je ta organizacija pod vplivom raznih političnih strank. Danes je sicer konstelacija taka, da smo 2 mo v splošnem lahko zadovoljni. Prav lahko pa bi bilo ravno nasprotno. Bog zna, kaj nas čaka v bodočnosti. Stanovska organizacija je predhodnica razredni. Čistimo jo ne samo na vzgoraj, ampak tudi na spodaj! Kadar pridemo skupaj smo in bomo samo učitelji in nič drugega. V člani drugega svetovnega naziranja ne glejmo in ne iščimo ničesar drugega kakor tovariša sotrpina. Končno stavi predlog, da se obrne pismo na poverjeništvu kakor tudi na uredništvo »Tovarisa«, da se da nam prostora v listu tudi za stanovsko polenične članke.

O predavanju se je razpredla živahna, deloma precej ostra debata, v katero so posegli: Mašenek, Ojster, Alt, Cibic, Šupca, Tomažič in Humeč. Ko je še predavatelj repliciral na posamezna izvajanja debaterjev in končno povdarjal, da se zavedajmo, da naše plače niso nikaka nagrada, ampak trdo zaslužena plača, je bil njegov predlog sprejet soglasno.

Precej dragocenega časa je vzelo razmotrivanje glede izpremembe nadzorovalnih okrajev in oseb nadzornikov. To pa zaradi tega, ker obsega naše društvo deloma dva okraja in seveda tudi dva nadzornika. Glede izpremembe okoliš je obveljal Hrenov predlog, da ostane pri starem, ker nečemo dati povoda tovarišem na deželi, da bi mislili o nas, da silimo v mesto, kakor se je to zgodilo lansko leto, ko smo se učlanili v mestno učit. društvo. Glede izpremembe nadzornikov se je glasovalo po listkih. Okoličani so se izrekli s 25 glasovi proti 2, da ostane pri starem; mestno učiteljstvo pa z 22 proti 18 za izpremembo.

H koncu poročal predsednik Humeč o ustanovitvi organizacije meščansko šol. učiteljstva v Celju. Ker je izvoljen v novem društvu predsednik, odlaga z današnjim dnem funkcijo v našem društvu. Prav tako se je poslovila od nas zvesta in vestna delavka tovarišica Šupca. Obema se je izrekla iskrena zahvala. Zborovanje je trajalo nepretrgoma od 9— pol 13 ure.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj je zborovalo dne 17. februarja 1921 v Marenbergu. Zoralo se je 25 članov in članic.

Tov. predsednik je pozdravil navzoče, zlasti še tov. Moderadorja kot zastopnika učiteljskega društva za mežjsko dolino in tovarišico Rošo Kogelnikovo iz St. Janža pri Velenju ter novovstopivša člana tov. Jerico Klacer iz Ribnice in tov. Dragotina Kogelnik z Mute. Orisal je pomembnejše izpremembe na šolskem polju od zadnjega zborovanja, prečital dopise, ki so došli na vodstvo društva ter podal besedo tajniku, ki je poročal o delovanju društva. Poročilo se je vzeo v znanje.

Nato je poročal blagajnik o stanju blagajne ter njenih dohodkih in izdatkih v preteklem letu. Pregledovalcem računov sta bila izvoljena tov. Krajnik in Witzmann. Po njunem poročilu se je vzeo poročilo blagajnika v znanje, se mu podelil absolutorij in izrekla zahvala za vestno poslovanje.

Volitve predsednika in podpredsednika so se izvršile po listkih, drugih funkcionarjev in odbornikov pa z vzklikom.

Predsednikom je bil izvoljen tov. Mirko Lešnik, nadučitelj iz Marenberga, njegovim namestnikom tov. Ivan Womer, nadučitelj z Mute, tajnikom tov. Stanko Lavrič, učitelj iz Marenberga, njegovim namestnikom tov. Milka Sepe, učiteljica iz Marenberga, blagajničarjem tov. Ivan Robič, nadučitelj iz Vuhreda, njegovim namestnikom tov. Andrej Visočnik, učitelj iz Vuhreda, knjižničarjem tov. Franica Lešnik, učiteljica iz Marenberga odbornikom pa tov. Šime Viner, nadučitelj iz Vuhreda in Ulrik, Hauptman, učitelj iz Ribnice, namestnik tov. Ivan Krajnik, nadučitelj v Breznu.

Nova pravila bo po sklepih predzadnjega zborovanja sestavil odbor in jih predložil v odobrenje. Za referente za sestavo podrobnih učniš načrtov za naslednje in zgodovino za vse kategorije šol našega okraja se določijo sledeči po-